

Vækst og velstand

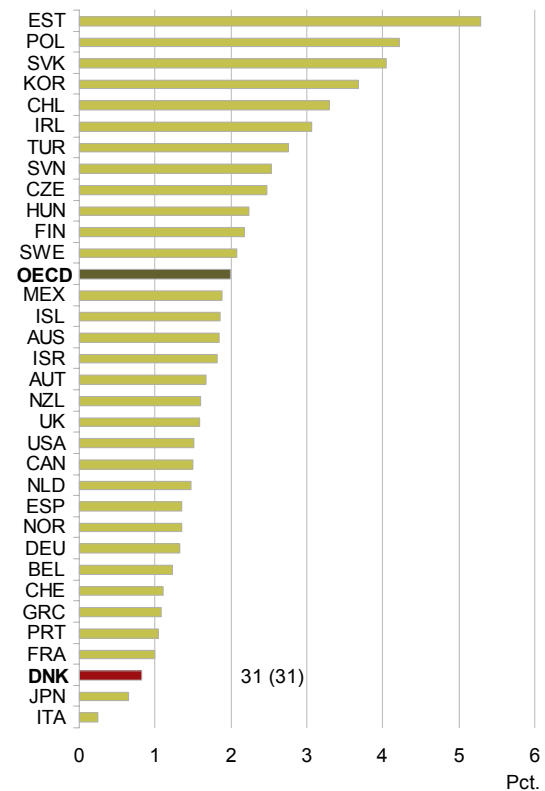
Et lands velstandsniveau er tæt forbundet med landets produktion af varer og serviceydelser. Velstandsniveauet afhænger således grundlæggende af, hvor mange timer indbyggerne arbejder (arbejdsudbuddet), og hvor meget de producerer pr. time (produktiviteten). Derfor anvendes BNP pr. indbygger ofte i internationale sammenligninger af velstand. Velstanden påvirkes imidlertid også af indkomst fra udlandet og bytteforhold. Derfor er en opgørelse af BNI pr. indbygger, der tager højde herfor, et alternativt mål for et lands velstandsniveau.

Bruttonationalprodukt (BNP)

Det danske velstandsniveau målt ved BNP pr. indbygger ligger i 2012 i den bedste tredjedel i OECD. Kun Norge, Schweiz og USA ligger markant højere. Det skyldes, at det danske produktivetsniveau ligger over OECD-gennemsnittet. Derimod ligger arbejdstiden pr. indbygger under OECD-gennemsnittet, se figur 1.1. Landenes indbyrdes placering er dog forbundet med en vis usikkerhed, da der er usikkerhed forbundet med blandt andet opgørelse af købekraftskorrigerede priser.

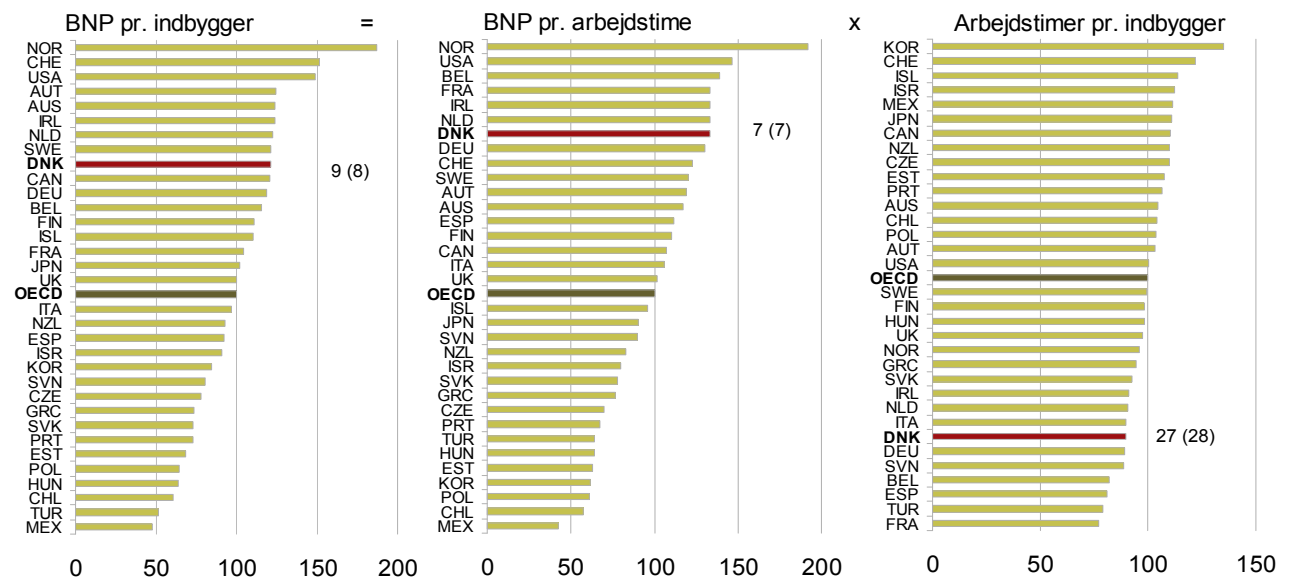
Danmarks relative velstandsniveau er udfordret af, at BNP-væksten har været lav over en længere årrække. Siden 1995 har væksten i BNP pr. indbygger gennemsnitligt været lav set i forhold til en del af de lande, vi normalt sammenligner os med, og i forhold til OECD-gennemsnittet, se figur 1.2.

Figur 1.2 Gennemsnitlig årlig realvækst i BNP pr. indbygger, 1995-2012

Anm.: I faste priser. Parentesen angiver Danmarks internationale placering i perioden 1995-2011. Kilde: OECD.

Figur 1.1 BNP, arbejdstimer og produktivitet, 2012

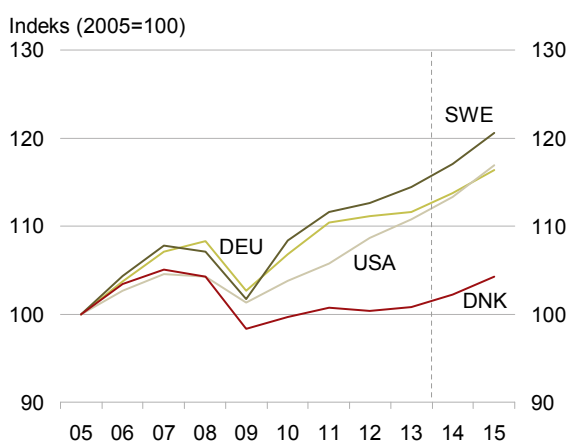
Anm.: Indeks (OECD=100). I årets priser, købekraftskorrigeret (løbende vægte). Parentesen angiver Danmarks placering året før. Luxembourg er ikke medtaget i opgørelserne. Kilde: OECD.

Danmarks lave BNP-vækstrate skal dog ses i lyset af Danmarks høje velstandsniveau. Lande, der har et relativt højt velstandsniveau, har tendens til at have en relativt lav vækstrate. Omvendt vil mindre velstående lande ofte have større vækstpotentiale, da de blandt andet kan udnytte eksisterende teknologier og know-how. Dette forklarer dog ikke Danmarks lave vækst sammenlignet med andre velstående lande.

Danmarks svage velstandsudvikling kan blandt andet forklares af en svag produktivitetsvækst. Produktivitetsvæksten har siden midten af 1990'erne været lavere end blandt andet USA og andre sammenlignelige lande, se kapitel 2.

Velstandsudviklingen siden 2008 er præget af den globale økonomiske krise. Det har både været tilfældet i Danmark og i udlandet. En væsentlig forklaring på at genopretningen af dansk økonomi halter efter udviklingen i vores nabolande, skal ses i lyset af blandt andet overophedningen af økonomien, herunder forværret lønkonkurrenceevne og boligboblen som ramte Danmark men i mindre grad fx Sverige og Tyskland, se figur 1.3.

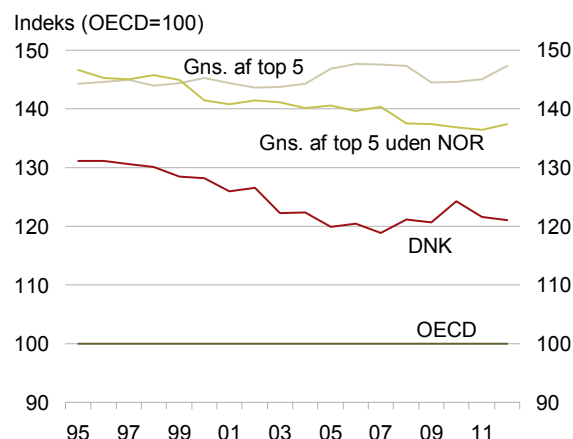
Figur 1.3 Udviklingen i BNP, 2005-2015

Anm.: 2014 og 2015 er fremskrevet med de seneste prognoser fra Økonomisk Redegørelse, august 2014.
Kilde: OECD og Økonomisk Redegørelse, august 2014.

Den relativt svage økonomiske vækst har betydet, at BNP-forskellen mellem Danmark og de rigeste lande i OECD er øget over de seneste ca. 15 år. En væsentlig forklaring på denne udvikling er dog den kraftige stigning i det norske velstandsniveau, se figur 1.4.

Figur 1.4 BNP pr. indbygger, 1995-2012

Anm.: I årets priser, købekraftskorrigeret (løbende vægte). Gennemsnittet af top 5 er beregnet som et uvægtet gennemsnit af de fem mest velstående lande i de enkelte år. Gennemsnittet for OECD er beregnet for de lande, hvor der er data for hele perioden.
Kilde: OECD.

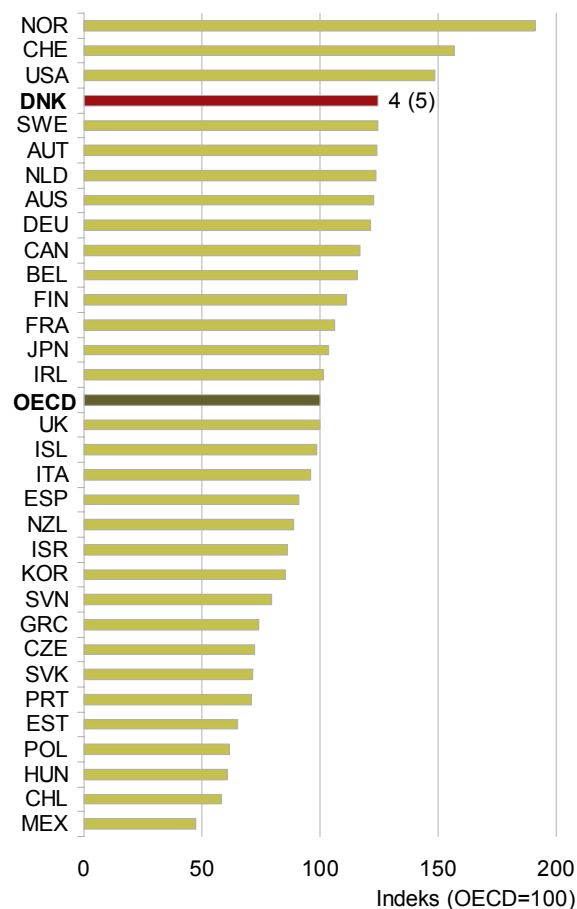
Bruttonationalindkomst (BNI) og bytteforhold

BNP pr. indbygger er det mest anvendte mål for velstand i internationale sammenligninger. Det er imidlertid ikke kun udviklingen i BNP, som har betydning for et lands velstand. Velstandsudviklingen påvirkes også af afkastet af nettoformue i udlandet og bytteforholdseffekter.

Danmark har siden midten af 1980'erne reduceret udlandsgælden og har opbygget en nettoformue i udlandet. Det betyder, at Danmark løbende får formueindkomst i form af blandt andet renteindtægter og udbytter fra udlandet, hvilket øger velstanden. Når nettoindtægter fra udlandet tillægges BNP, fås BNI.

Danmark har i højere grad end andre lande øget velstanden gennem formueindkomst. Dette ses, når landenes velstand rangeres efter BNI i stedet for BNP, idet Danmarks relative placering forbedres, se figur 1.5.

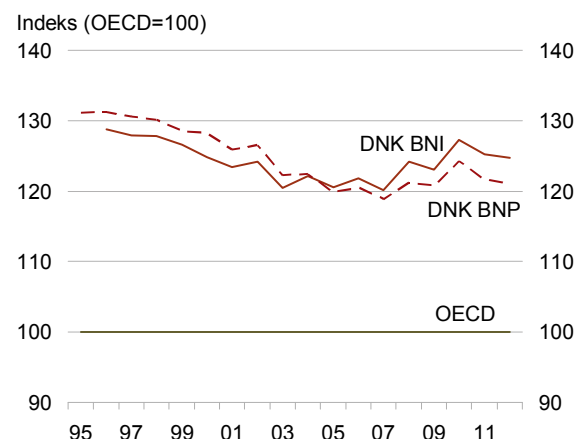
Figur 1.5 BNI pr. indbygger, 2012

Anm.: I årets priser, købekraftskorrigeret (løbende vægte). Der er betydelig usikkerhed forbundet med købekraftskorrektion af BNI.
Kilde: OECD.

Over de sidste ca. 10 år har nettoindkomsten fra udlandet betydet, at Danmarks velstandsniveau målt som BNI pr. indbygger har udviklet sig mere gunstigt end det danske velstandsniveau målt som BNP pr. indbygger, se figur 1.6.

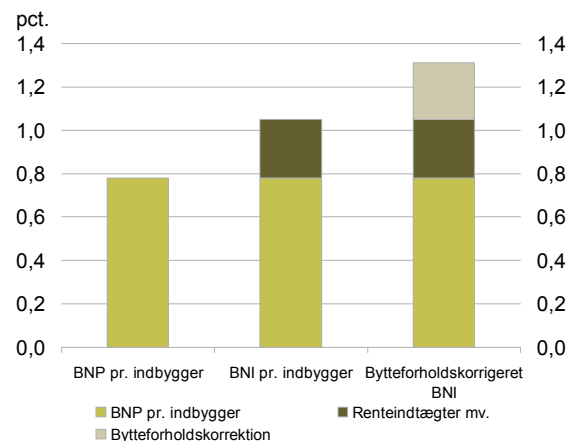
Figur 1.6 BNP og BNI pr. indbygger, 1995-2012

Anm.: I årets priser, købekraftskorrigeret (løbende vægte). Der er betydelig usikkerhed forbundet med købekraftskorrektion af BNI.
Kilde: OECD.

I perioden 1995-2013 har nettoindtægter fra udlandet bidraget med ca. 0,3 pct.-point af velstandsfremgangen, se figur 1.7.

Figur 1.7 Kilder til velstand, gns. årlig vækstrate 1995-2013

Anm.: Til beregningen af BNI pr. indbygger er formueindkomst mv. fra udlandet deflateret med BNP-deflatoren. Bytteforholdskorrigeret BNI er beregnet som bytteforholdskorrigeret BNP tillagt formueindkomst mv. fra udlandet deflateret med BNP-deflatoren. BNP er korrigeret for bytteforholdet ved at deflatere eksporten med importpriserne frem for eksportpriserne.
Kilde: OECD og egne beregninger.

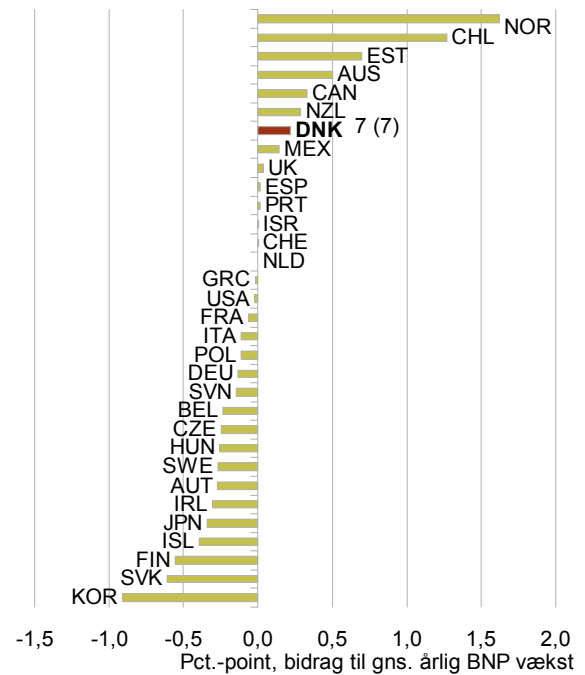
En anden kilde til velstand er bytteforholdet. Bytteforholdet angiver forholdet mellem eksport- og importpriser. Et stigende bytteforhold betyder, at den samme mængde eksport kan købe en større mængde import. Det øger velstanden.

En bytteforholdsforbedring kan illustreres med prisudviklingen på IT-produkter. IT-indholdet i den danske import er højere end i eksporten. Da priserne på IT historisk har været faldende, har Danmark haft mulig-

hed for at købe en større mængde import for en uændret mængde eksport. I perioden 1995-2013 har bytteforholdsforbedringer bidraget med ca. 0,3 pct.-point af velstandsfremgangen, se figur 1.7.

Mens Danmark har nydt godt af faldene priser på IT, har lande som eksempelvis Sverige og Finland, som har en større eksport af IT, haft et negativt bidrag til velstanden fra faldene internationale priser på fx IT produkter, se figur 1.8.

Figur 1.8 Bytteforholdseffekt, 1995-2012

Anm.: Se anmærkning fra figur 1.7.

Kilde: OECD.